

15 jaar CCA

het ontstaan en de ontwikkeling
van Contact Christen Agrariërs

in een periode van grote
maatschappelijke veranderingen

Contact Christen Agrariërs

Tekenen van de oprichtingsakte bij notaris Dangremond in Barneveld, links de notaris, rechts Johan van de Bor.

Een ferme handdruk bij de naamsverandering van CBTB Contact naar Contact Christen Agrariërs. Links Johan van de Bor, rechts Gerrit Jan Hesselink.

Voorwoord

Bij gelegenheid van het 15-jarig bestaan van CCA – Contact Christen Agrariërs is een korte beschrijving tot stand gekomen van het ontstaan rond 1995 en de ontwikkeling van deze vereniging sindsdien. Omdat de auteur dezes nog maar enkele jaren geleden met CCA in contact is gekomen, moesten diverse bronnen geraadpleegd worden. Veel van de informatie in dit boekje is gebaseerd op notities en stukken uit het archief van CCA, onder andere van oprichters Niek Doornenbal, Johan van de Bor, Henny Roelofsen en Jan Huijgen. Met Johan en Henny zijn bovendien gesprekken gevoerd. Een woord van dank aan allen die aan dit boekje hebben bijgedragen, ook via het aanleveren van jaarverslagen, het opbouwend-kritisch beoordelen van de teksten, de opmaak en het drukproces zelf.

Wat in de notities en gesprekken opviel is de grote schok die het bij een deel van de CBTB-ers heeft veroorzaakt dat hun belangenorganisatie opging in LTO. Op zich was de bundeling van belangenbehartiging wellicht nog te begrijpen, maar de oude, vertrouwde CBTB-kringen en –toogdagen met bezinning vanuit de Christelijke geloofsovertuiging werden node gemist. Na een intensieve zoektocht is CBTB-Contact, later CCA, ontstaan. Gelukkig kan ook deze organisatie, zij het op veel kleinere schaal en op minder terreinen, tot op heden een en ander betekenen voor haar leden en andere geïnteresseerden.

De ontwikkelingen anno 2010 lijken relatief onbelangrijk ten opzichte van die roerige beginjaren rond 1995. Toch zullen ook geleidelijke ontwikkelingen als afname van het aantal boeren en tuinders in het algemeen en van het aantal Christenen in het bijzonder de doelgroep ‘Christen Agrariërs’ steeds kleiner maken. Echter, er zullen altijd Christen Agrariërs blijven en zal er altijd behoefte blijven om na te denken over de implicaties van het Christelijke geloof voor de agrarische beroepsethiek en –praktijk. Mogen de grote liefde en wijsheid van God in toenemende mate door Zijn Geest in ons hart en leven uitgestort worden en moge CCA daarbij nog vele jaren een zegenrijk middel zijn!

Bert Smit, beleidsmedewerker CCA, november 2010

Wortels in de CBTB

Op initiatief van Dr. H. Colijn werd in 1918, naast andere Christelijke organisaties, een Christelijke boerenbond opgericht, namelijk de Nederlandse Christelijke Boeren en Tuinders Bond ((N)CBTB). De CBTB was de kleinste van de drie grote boeren- en tuindersorganisaties in Nederland, naast de KNLC (Koninklijke Nederlands Landbouw Comité, provinciaal 'Maatschappij van Landbouw' genoemd ('neutraal'), vanaf 1893) en de KNBTB (Katholieke Nederlandse Boeren en Tuinders Bond, vanaf 1895), alle met provinciale/gewestelijke en plaatselijke afdelingen ¹.

Ontstaan van LTO Nederland

In 1993 werd in Dronten het 75-jarige bestaan van de CBTB gevierd. Kort daarna werd in de landbouwbladen aangegeven dat er ontwikkelingen waren om langs de weg van een federatie te komen tot een fusie van de NCBTB met andere landbouworganisaties. Deze fusie heeft uiteindelijk definitief vorm gekregen per 1 januari 1998 in de vorm van LTO Nederland, maar formeel werd de agrarische belangenbehartiging vanaf 1 januari 1995 al door de LTO-organisaties verricht. De belangenbehartiging vanuit boeren- en tuinbouworganisaties richting de politiek was tot dan toe dermate versplinterd, dat er behoefte ontstond om tot een grote algemene belangenorganisatie te komen. Het 'groene front' had dringend versterking nodig, nog verergerd door het wegvallen van het Landbouwschap in datzelfde jaar, 1995.

Het Landbouwschap had meer dan 40 jaar als publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie een centrale rol in de agrarische overlegeconomie gespeeld. Dit schap groeide medio jaren tachtig uit tot een machtig bolwerk, waarin werkgevers en werknemers een grote invloed hadden op het landbouwbeleid door haar te beschermen tegen ongewenste regelgeving en bezuinigingen. Politieke besluiten zonder instemming van de sector leken, soms tot frustraties van buitenstaanders, ondenkbaar. Centrale spil was het Landbouwschap dat een mengeling van

¹ Zie voor nadere informatie bijvoorbeeld de website <http://kdc-app.hosting.kun.nl/erasmusplein/2-1996/knbtb.html>

overheidsverantwoordelijkheid en behartiging van het sectorbelang vormde ². De agrarische belangenbehartiging in Nederland veranderde sterk in die periode. LTO ontstond als werkgeversorganisatie en was onder andere daardoor een andere organisatie dan het Landbouwschap, waarin ook de werknemers vertegenwoordigd waren geweest.

Door daling van het aantal boeren is hun invloed op de maatschappij na de Tweede Wereldoorlog afgenomen. Dat werd nog versterkt door een veranderende rol van boeren in de maatschappij. Eeuwenlang waren boeren de leveranciers van voedsel en 'groene' grondstoffen geweest. In de tachtiger jaren ontstonden mede door het Brusselse landbouwbeleid zowel markt- ('boterbergen', 'wijnplassen', etc.) als milieuproblemen (mestoverschotten, verontreiniging van lucht en water door meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen, residuen op voedsel, etc.). Daarnaast nam de invloed van boeren als belangrijke werkgevers na de Tweede Wereldoorlog af door de trek van landarbeiders naar de industrie en door de opkomende mechanisatie. De vroegere boerengemeenschappen met soms grote aantallen knechts en dienstmeiden verdwenen en veranderden in familie- en gezinsbedrijven met hooguit één medewerker. Boeren veranderden in de publieke opinie van invloedrijke economische factoren in milieuvervuilende, subsidieopstrijkende en geïsoleerde randfiguren. Boeren en tuinders beheersen sindsdien niet langer het leven op het platteland, maar zijn afhankelijk geworden van de goedkeuring van de maatschappij. De vraag is centraal komen te staan of zij maatschappelijk gewenste producten leveren in de vorm van duurzaam geproduceerd voedsel, bloemen en natuurlijke grondstoffen, maar ook van natuur, cultuurhistorie, landschap, zorg, rust, recreatie, educatie en groene energie. Dat alles moet betaalbaar zijn en, net als andere economische sectoren, zonder subsidiëring met aanzienlijke hoeveelheden belastinggeld. In het licht van de genoemde ontwikkelingen was de oprichting van LTO Nederland onvermijdelijk.

2 Evert Jan Krajenbrink bestudeerde de rol die het Landbouwschap in de land- en tuinbouw vervulde in de tweede helft van de twintigste eeuw. Dhr. Krajenbrink (Assen, 1972) studeerde Geschiedenis en Internationale Betrekkingen in Groningen en verrichtte zijn promotieonderzoek bij het Nederlands Agronomisch Historisch Instituut van de afdeling Geschiedenis van de RUG. Zie ook: www.rug.nl/corporate/nieuws/archief/archief2005/nieuwsbrief/week04/04_01.

LTO en de Christelijke identiteit

Bij een deel van de CBTB-ers werd binnen de nieuwe organisatie gemis gevoeld wat betreft de Christelijke identiteit. Die had tot dan toe binnen de CBTB vorm gekregen door opening van bijeenkomsten en activiteiten met schriftlezing en gebed, een korte meditatie en door thema's op de agenda te zetten waarin de Christelijke ethiek aandacht kreeg. Er werd daarom in de herfst van 1995 een commissie, 'Werkgroep CBTB-Contact', gevormd die bezinningsactiviteiten wilde organiseren. Ongeveer 50 leden meldden zich aan om actief deel te nemen aan die activiteiten. Dit voltrok zich volledig los van/naast de Stichting NCBTB, die in diezelfde periode werd gevormd en waarin bepaalde CBTB-activiteiten onder werden gebracht.

De werkgroep CBTB-Contact besloot in februari 1996 te onderzoeken of er voldoende draagvlak zou zijn om onder deze naam zelfstandig ontmoetings- en bezinningsbijeenkomsten te organiseren. Het bestuur van de NCBTB was hiermee akkoord en verleende bijstand via de inzet van een medewerker van CBTB-Accountants (tegenwoordig Alfa Accountants) in Wageningen. Deze medewerker, Arie van der Vliet, speelde een belangrijke rol bij de organisatie van een CBTB-ontmoetingsdag in Barneveld op 21 november 1996³. Er werd een basisnotitie opgesteld over de doelstelling en taak van CBTB-Contact (zie bijlage; hiervan circuleren overigens meerdere versies, waarvan er één is weergegeven). Naar aanleiding van de uitnodiging en enquête gaven 200 mensen zich op voor de ontmoetingsdag; 150 personen wilden op de hoogte gehouden worden en 50 personen gaven aan bereid te zijn organisatorisch aan de activiteiten mee te werken. De besturen van de CBTB-gewesten Gelderland, Utrecht en Overijssel hadden hiervoor hun ledenlijsten beschikbaar gesteld. Opmerkelijk is dat nog steeds de meeste leden van het huidige CCA uit deze provincies afkomstig zijn, aangevuld met een grote kern rond Gouda, waar de CBTB-afdeling later als geheel overging naar CBTB-Contact.

In de werkgroep werd besloten en op de ontmoetingsdag voorgesteld om in gesprek te gaan met LTO Nederland om daarbinnen ruimte te vragen

³ Sindsdien is Arie van der Vliet actief binnen CBTB-Contact/CCA als administrateur en adviseur, dus vanaf het begin.

voor de activiteiten van CBTB-Contact. LTO Nederland vond echter dat binnen haar gelederen voldoende mogelijkheden waren om aandacht te schenken aan identiteit. Voor specifiek Christelijke identiteit was echter geen ruimte, zoals de werkgroep wel had gewenst.

Dergelijke gesprekken, met dezelfde uitkomst, zijn ook gevoerd met de GLTO/LTO-Mid Oost.

Deze keuze was opmerkelijk, omdat zeker de helft van de LTO-leden een protestantse of katholieke achtergrond had. Bij de opzet van CBTB-Contact waren hooguit 500 mensen betrokken, terwijl de CBTB in zijn hoogtijdagen 20.000 leden had ⁴. Het is opmerkelijk dat de confessionele ⁵ invloeden vanuit de protestantse achterban niet tot uiting kwamen in de structuur en werkwijze van LTO Nederland. Blijkbaar had een groep CBTB-ers daar al in een vroeg stadium zorgen over. In hun beleving was het een teken van secularisatie (verwereldlijking), dat, in hun ogen, zoveel verenigingsgenoten zich hun identiteit zo gemakkelijk lieten afnemen. Was voor (veel) protestantse boeren zakelijke belangenbehartiging, hoe noodzakelijk ook, belangrijker geworden dan het zoeken naar het geestelijke kompas door Gods Woord en Geest?

In de aangehaalde gesprekken met de GLTO circuleerde op een gegeven moment een notitie met als titel 'Bouwstenen voor een GLTO identiteit'. Daarin stond een aantal passages, dat liet zien dat de vorming van LTO niet alleen een praktisch-structurele insteek had: 'Landbouworganisaties zijn zo'n 150 jaar geleden opgericht, met de bedoeling door bundeling van krachten en samenwerking wat te bereiken. De georganiseerden waren primair deel van de groep, daarna en daarbinnen was er ruimte voor het individu. De waarden en normen van de groep waren sterk bepalend en richtinggevend. (...) Door de tijd heen zijn echter de 'panelen verschoven'. Groep en individu zijn van positie gewisseld binnen de organisatie. In onze tijd zijn mensen meer gericht op het eigen ik. We noemen dat individualisering en verzakelijking. Zo ook vragen leden van landbouworganisaties tegenwoordig eerst naar wat het voor hen

⁴ In 1995 bedroeg dat aantal 16.000.

⁵ Bedoeld zijn hier 'positief-belijdende' invloeden, niet direct gekoppeld aan een specifieke kerkelijke richting.

persoonlijk oplevert. Solidariteit, verbondenheid, er voor elkaar (willen) zijn, staat niet meer voorop. (...) Het voortbestaan van een organisatie wordt in deze tijd sterk bepaald door het vermogen om individuele mensen en gelijk gestemde mensen te interesseren voor – en te binden door – maatwerk (bundeling van individualiteit). (...) Na het individualiseringstijdperk komt er een nieuwe tijd. Mensen zullen weer behoefte krijgen aan verbinding met anderen om samen met hen zin en betekenis te geven aan hun bestaan. Dit proces tekent zich in onze samenleving reeds af door sterk toenemende belangstelling voor religie en zingeving. (...) De tijd van de grote verhalen ligt achter ons. Thans geldt: niet vertellen hoe het moet, maar laten zien hoe het moet. Mensen helpen om de veranderingen te doorzien en te begrijpen en vervolgens samen op zoek gaan naar passende nieuwe invullingen, vormen en structuren'. (...) mensen zien veranderingen vaak als bedreigingen en verzetten zich daar dan tegen en klemmen zich vast aan het bestaande, het oude vertrouwde.'

Terecht wordt in de GLTO-notitie verwezen naar individualisering en verzakelijking, waardoor coöperaties en verenigingen in de afgelopen decennia een heel andere betekenis hebben gekregen in de maatschappij⁶. De opmerking 'De tijd van de grote verhalen ligt achter ons' wordt in de notitie verder uitgewerkt richting kennis en macht, die in de nieuwe tijd minder geconcentreerd zouden zijn dan voorheen. Tegelijkertijd duidt deze opmerking op een relativering van 'absolute waarheden', een term die overigens in het stuk niet voorkomt. In een dergelijke sfeer is wel ruimte voor religie en zingeving, maar niet voor 'Ik ben de Weg en de Waarheid en het Leven. Niemand komt tot de Vader dan door Mij'(Joh. 14:6). Door relativering ging de deur open voor 'ontzuiling' en werd het ontstaan van LTO mogelijk. Vóór de zestiger jaren was dit volstrekt ondenkbaar geweest, met name vanuit mentaal-geestelijk perspectief.

Binnen GLTO werd ruimte gemaakt voor een werkgroep Identiteit. In een notitie hierover van 12 juni 1998 werd daarover het volgende gezegd.

⁶ De morele revolutie in de zestiger jaren ligt ten grondslag aan ontkoppeling van individu en samenleving (stad/dorp/buurtschap, kerk, vereniging). Met de gevolgen voor onder andere het verenigingsleven heeft CCA ook vandaag de dag te maken.

‘In het kader van identiteitsontwikkeling van GLTO is het gewenst de volgende activiteiten op te pakken:

- De Werkgroep Identiteit beoordeelt het organisatiebeleid op criteria met betrekking tot de identiteit van de organisatie (waarden en normen) en dient het bestuur terzake hiervan gevraagd en ongevraagd van advies.
- De Werkgroep legt jaarlijks een activiteitenplan ter goedkeuring voor aan het bestuur. In dit plan zal zoveel mogelijk aangesloten worden bij wat de Werkgroep Identiteit van LTO Nederland aan onderwerpen en thema’s, in het kader van bezinning en levensbeschouwing, uitwerkt en voor bespreking met de leden in de gewesten aanreikt. Daarnaast is er ruimte voor initiatieven en activiteiten vanuit de eigen leden.
- Een delegatie van het GLTO bestuur en de Werkgroep Identiteit voert periodiek overleg met vertegenwoordigers van maatschappelijke- en levensbeschouwelijke organisaties en kerkgenootschappen over sociale, maatschappelijke en ethische vraagstukken in de agrarische sector.
- Periodiek worden door en op initiatief van de Werkgroep Identiteit overdenkingen en bespiegelingen op het raakvlak van ethiek, levensbeschouwing en de agrarische praktijk voor publikatie in het organisatieblad aangeleverd. Een pluriform samengestelde schrijversgroep zal hiervoor worden geformeerd.’

Volgens de oprichters van CBTB-Contact is er van deze werkgroep weinig terecht gekomen. Maar het woord ‘pluriform’ in laatstgenoemde activiteit laat wel heel duidelijk zien waar de eigenlijke spanning zit. Je kunt niet aan een ‘algemene’ organisatie een Bijbelgetrouwe identiteit opleggen. Een duidelijke ‘eigen’ plek krijgen is al moeilijk. Dan blijft er niet veel anders over dan je als Christenagrariër te laten inspireren in een eigen Bijbelgetrouwe organisatie en van daaruit je plek als ‘gewoon’ lid in een ‘neutrale’ organisatie in te nemen als ‘zout’ en ‘licht’ (Mt. 5:13-16). Deze verwijzing kom je in de notities van bijeenkomsten van ‘verontrusten’ ook tegen: niet de macht van het getal, maar een inhoudelijk sterke inbreng door een relatief kleine groep in een grote, algemene organisatie.

Het geestelijke klimaat in de jaren ‘80 en ‘90

Meer in algemene zin vormden de jaren ‘80 en ‘90 van de twintigste eeuw het tijdperk, waarin het niet langer te ontkennen viel: de kerkverlating in

met name de grote protestantse kerken in Nederland. De doctoraalstudie 'Het lege testament' waarop Piet van der Ploeg in 1985 afstudeerde aan de Rijksuniversiteit Groningen, liet op schokkende wijze de oorzaken van kerkverlating in de Gereformeerde Kerken (synodaal) zien: 'Het is een „misvatting” dat kerkverlating een jongerenprobleem is, zo betoogde de Groningse theoloog. „Er is niet zozeer iets aan de hand met de jongeren of tussen kerk en jongeren. Er is iets aan de hand met de kerk zelf, met het gereformeerd zijn van de andere generaties. Het eigenlijke probleem is de afnemende inhoud van de gereformeerdheid onder de gereformeerden (in dit verband gebruikte hij het woord binnenkerkelijke secularisatie; red. RD).”^{7,8}

De ontkerkelijking ging niet aan het platteland en de boeren voorbij, al is de verbondenheid tussen kerk en platteland lange tijd groter geweest dan tussen kerk en stad. Meer in het algemeen hebben kerken in kleine dorpsgemeenschappen meer bijgedragen aan de sociale cohesie (het gemeenschapsgevoel) dan in grote steden⁹. Maar ook op het platteland treedt individualisering op, mede door de opkomst van t.v., internet en andere technische mogelijkheden, maar wellicht ook door verzakelijking van het leven, de noodzaak tot hoge arbeidsproductiviteit en de afname van personeel op de agrarische bedrijven.

Opzet van een afzonderlijke organisatie

Op 15 april 1995 werd in Dronten een landelijke conferentie gehouden met als thema 'Landbouw en Levensbeschouwing'. De centrale vraag

7 Zie voor uitgebreidere informatie: www.refdag.nl/nieuws/het_lege_testament_leeft_nog_altijd_1_147534

8 Opmerkelijk is dat Dirk Duijzer de term 'Leeg testament' aanhaalt als kopje in een evaluatie van zijn hand in 'Ons Platteland', het weekblad van de CBTB, in 1996. Hij zegt daarin onder andere het volgende: 'In dat kader is het verwonderlijk, dat niemand van mijn bekenden in het bestuurlijke netwerk van de CBTB tot op dit moment (1,5 jaar na de start van de LTO-organisatie) aan mij gevraagd heeft om nog eens bij deze identiteit stil te staan. Deze meer dan 200 actieve mensen in besturen en commissies van de Nederlandse CBTB zijn 'full speed' binnen het verband van LTO-Nederland verder gegaan met het behartigen van de belangen voor de agrarische sector. Vermoedelijk hebben ze niet eens zo scherp de tegenstelling gezien zoals die hiervoor (in het artikel, ABS) is aangegeven.'

9 Uiteraard zijn de ontwikkelingen regionaal zeer verschillend geweest. In Oost-Groningen is de secularisatie al van oudere datum, deels voortkomend uit de kloof tussen rijke, liberale herenboeren en arme, communistische landarbeiders. Zie ook Westerman, 'De graanrepubliek'. Ook Noord-Holland is een provincie met zeer geringe aantallen kerkmensen. Op de 'Bible Belt' is de ontwikkeling heel anders gegaan. Daar neigt men niet zelden tot geringe betrokkenheid bij het verenigingsleven.

die Jan Huijgen in zijn inleiding behandelde, was: 'Kunnen wij anno 1995 zonder de bezinning vanuit de Bijbelse optiek verder leven?' Als reactie op deze conferentie kwamen enkele CBTB-ers op 30 mei 1995 bijeen om te zoeken naar wegen om de Christelijke identiteit in stand te houden tijdens bijeenkomsten en activiteiten. Onder andere de Wageningse hoogleraren Jerry de Hoogh (Landbouwpolitiek) en Gert van Dijk (Coöperatieleer) waren hierbij betrokken. Dit resulteerde in de oprichting van het Platform 'Boeren, Ethiek en Levensbeschouwing' (BEL), een platform van Christelijke organisaties die direct of indirect verbonden waren met het agrarisch gezins- en bedrijfsleven. Dit platform vormde later dat jaar samen met 'verontruste' CBTB-ers de basis voor het CBTB-Contact.

Blijkens brieven van de CBTB en de betrokkenheid van Dirk Duijzer bij vergaderingen van het CBTB-Contact werd de behoefte c.q. de noodzaak gevoeld om 'activiteiten vanuit een specifiek (protestants-) Christelijke levensovertuiging' over te brengen in een afzonderlijk fonds, stichting NCBTB. Duidelijk werd dat die activiteiten niet behartigd zouden kunnen worden door de LTO-organisatie. De genoemde specifieke activiteiten hadden betrekking op 1) Kadervorming; 2) Reizen; 3) Verzekeringen; 4) Publiciteit; 5) Convent (van Christelijk sociale organisaties); 6) Juridische dienstverlening (A & S Partners in juridische dienstverlening); 7) Ontwikkelingssamenwerking (ICCO); 8) Accountantskantoor; 9) Onderwijs (CAH); 10) Wijsbegeerte (Leerstoel Reformatorische Wijsbegeerte aan de Wageningse Universiteit), en 11) Bezinningsactiviteiten (commissie met onder andere Jan Huijgen en Johan van de Bor). St. NCBTB weigerde volledige ruimte te geven (met name in financiële zin) aan de vorming van CBTB-Contact. Laatstgenoemde vereniging beschikte daarom ook niet over de mogelijkheden om alle genoemde activiteiten over te nemen. Van de lijst is bij het huidige CCA kadervorming (punt 1) nog in zekere zin aan de orde (via de cursussen Doelgericht Ondernemen en Omzien naar Elkaar) en Bezinningsactiviteiten (punt 11), met name op de landelijke en regionale bijeenkomsten. Er is nog persoonlijke betrokkenheid bij enkele andere activiteiten, maar grote delen staan nu volledig los van het CCA, zoals CBTB-reizen (inmiddels opgegaan in Agro Reizen, ook een 'algemene' organisatie), CAH, Alfa Accountants en A & S.

De overgang van de commissie naar een afzonderlijke organisatie was niet vanzelfsprekend en daarover is binnen de commissie ook uitgebreid

gediscussieerd. In de eerste plaats werd er min of meer afscheid genomen van de CBTB, omdat men koos voor een organisatie met een duidelijk Bijbels geluid. In de tweede plaats had men zich ook kunnen aansluiten bij GMV of RMU, die ook in het BEL-platform deelnamen. Maar het gevoel overheerste, dat de CBTB-achterban die men op het oog had een andere doelgroep vertegenwoordigde dan GMV en RMU. Wel is vanaf het begin nagedacht over samenwerking met beide organisaties. Bij de opzet van CBTB-Contact is daarnaast gekeken naar de structuur van deze twee zusterorganisaties.

De naam CCA (Contact Christen Agrariërs) is na de officiële opheffing van de CBTB eind 1998 in plaats gekomen van CBTB-Contact. Deze naam werd formeel een feit op 27 april 2000 toen de akte passeerde van de oprichting van de vereniging CCA te Barneveld en het CCA werd ingeschreven bij de Kamer van Koophandel.

Vanaf maart 1998 geeft CBTB-Contact/CCA een nieuwsbrief uit en sinds 2003 is de website 'www.cca-nederland.nl' in de lucht. CCA is een tijd lang (tot ongeveer 2005) vertegenwoordigd geweest in het CEN (Christelijk Ecologisch Netwerk). Verder zijn er goede contacten met CBMC (Christian Business & Management Committees), die elke week 'Manna' verzorgt.

De realiteit van het CCA

Voor de 'echte' CBTB-ers moet het een grote schok geweest zijn, van een grootschalig CBTB-netwerk met velerlei takken van dienstverlening en een professionele, betaalde leiding naar een kleinschalige CCA-vereniging zonder al deze vertakkingen, vrijwel uitsluitend draaiend op vrijwilligers. In de basisnotitie uit 1996 (Zie bijlage) worden de volgende mogelijke producten en diensten genoemd: 1) een informatiebulletin/nieuwsbrief; 2) een toerustingscursus 'Christenzijn in de land- en tuinbouw'; 3) Ontmoetings- en bezinningsdagen of -avonden; 4) Gespreksgroep Bedrijfsbeëindiging; 5) Materiaal voor contact met de plaatselijke kerken; 6) Contactkoor. Ten opzichte van de lange lijst van activiteiten die niet mee konden van CBTB naar LTO Nederland is deze lijst zeer bescheiden en zelfs deze lijst is niet ten volle of niet blijvend gerealiseerd (met name 4 en 6, al wordt er op de landelijke dag wel telkens een gelegenheidskoor gevormd). Omdat de

belangenbehartiging bij de vorming van LTO door de CBTB overgedragen is aan de nieuwe organisatie, houdt het CCA zich hier niet mee bezig. CCA richt zich vooral op bezinning en ondersteuning. Haar missie luidt sinds 2004 officieel: 'Activiteiten ontwikkelen en ondersteunen met als doel Christen Agrariërs te helpen hun levensovertuiging vorm te geven met betrekking tot partner, bedrijf en omgeving'. Het CCA verwezenlijkt haar missie door:

- Organiseren van landelijke en regionale ontmoetingsdagen;
- Verzorgen van trainingen en opleidingen;
- Verzorgen van lezingen;
- Bieden van individuele pastorale agrarische coaching.

De landelijke ontmoetingsdagen hebben in grote lijnen al 15 jaar hetzelfde patroon. Na de opening en een aantal liederen worden een of twee inleidingen gehouden, die het hart van de dag vormen. Naar aanleiding van de inleiding(en) is er mogelijkheid voor (forum)discussie. Belangrijk voor de saamhorigheid is ook de gezamenlijke lunch. De dag eindigt met een meditatieve afsluiting.

Toch is nog iets van de grote toogdagen uit de CBTB-glorietijd terug te zien op de landelijke dagen van CBTB-Contact/CCA. De eerste zogenaamde 'beziningsdag' werd op 21 november 1996 in Barneveld gehouden.

Ontwikkelingen in de afgelopen 15 jaar

De afgelopen 15 jaar laten zich kenmerken als een voortdurende zoektocht, en wel naar:

- Belangstellenden, leden en bestuursleden;
- Een goede naam en bijpassend logo;
- Een goede structuur en verbindingen met andere (voornamelijk) Christelijke organisaties;
- Wegen om goede invloed uit te oefenen op het overheidsbeleid en op de handel en wandel van (Christen)agrariërs;
- Goede activiteiten om boeren te bereiken met goede sprekers, thema's, cursussen en dergelijke, met name ook in de regio's.

In 2000 werd de naam CBTB-Contact vervangen door CCA en in november 2002 werd de voorzitter van het begin, Johan van de Bor,

na 7 jaar opgevolgd door de huidige voorzitter, Bernard Huinink. In het voorjaar van 2002 nam Marianne Vonk Noordegraaf-Jansen het 'ambtelijk secretariaat' over van Arie van der Vliet, die tot op heden administrateur van het CCA is. Andere opmerkelijke gebeurtenissen zijn hieronder per jaar uitgelicht.

2001

In 2001 stond agrarisch Nederland op zijn kop door het uitbreken van MKZ (Mond- en Klauwzeer). De overheid ging rigoureuus te werk door niet alleen de bedrijven te ruimen waarop runderen met deze ziekte werden aangetroffen, maar ook bij bedrijven in een cirkel om besmette bedrijven heen. CCA reageerde richting de overheid met protesten en probeerde getroffen boeren te bemoedigen. In november 2001 stond de landelijke ontmoetingsdag in Stroe in het teken van deze crisis met als thema 'Houvast en Hoop in een moeitevol jaar'. Ir. B.J. van der Vlies, destijds lid van de Tweede Kamer voor de SGP, besprak dit thema op boeiende wijze. Tevens vertelde het jonge echtpaar Brunekreeft-Mandersloot op emotionele wijze over hun ervaringen tijdens de MKZ-crisis.

2002

Op 1 maart 2002 werd er in samenwerking met de werkgroep Identiteit en Uitstraling van de GLTO in de Hofstee in Stroe een Ontmoetings- en Bezinningsdag georganiseerd. De inleiders op die dag waren Ir. R. Jongeneel, dhr. D. Stellingwerf en prof. Dr. A. van der Meijden. Het thema van de dag was 'Maatschappelijk verantwoord ondernemen'. Het bestuur vond evenwel dat de identiteit van het Christelijke geloof niet voldoende uit de verf kwam en overwoog om hieraan geen gevolg te geven.

Het CCA was in die tijd ook (meer dan anno 2010) betrokken bij het Christelijk Ecologisch Netwerk (C.E.N.). Bestuurslid Maarten Molenaar vertegenwoordigde CCA in het C.E.N. en sprak op 7 november 2002 op een symposium in Dronten met als titel 'Tussen stadsmuur en natuur'. Ook Dick van de Horst (tegenwoordig voorzitter van GMV-Agrarisch) en Jan Boersema van het Ministerie van VROM spraken op die bijeenkomst.

CCA was in 2002 aanwezig op de beurs 'Naar buiten' in Barneveld (juli/augustus) en op de 'Wegwijs-beurs' in Utrecht in oktober. Op beide beurzen bestond goede belangstelling voor het CCA. Er werden contacten gelegd en een aantal nieuwe leden ingeschreven.

De landelijke ontmoetingsdag vond op 20 november 2002 plaats in Stroe en had als thema 'Kracht om te ondernemen'.

Het thema werd belicht door drie inleiders, Gert van Putten – 'Voor boeren en tuinders is motivatie nodig', Gerard Luiten – 'Omgaan met tegenslagen op het agrarisch bedrijf' en Anderies van Maldegem – 'Ouderwets vernieuwen'.

2003

Na de 'MKZ-ramp' van 2001 sloeg in 2003 de vogelpest toe. In het bijzonder voor boeren die al een MKZ-ruiming hadden meegemaakt was dit een harde klap en uiteraard voor alle betrokkenen.

In 2003 begaf het CCA zich op de 'digitale snelweg' door de installatie van een website, www.cca-nederland.nl, inclusief E-mailadres info@cca-nederland.nl. Vanaf die tijd worden ook stukjes 'Manna' rondgestuurd naar belangstellenden, aansprekende meditatie's voor het leven van alledag. CCA ontvangt die stukjes van de CBMC (Christian Business & Management Committees).

De landelijke ontmoetingsdag vond plaats op 26 november 2003 in Stroe. Het thema was 'Ondernemen in afhankelijkheid, vertrouwen en verantwoordelijkheid'.

Drie inleiders spraken op die dag: Reinier van den Berg (Meteo Consult) – 'Ondernemen in afhankelijkheid', Gerrit Beking (Pastoraal Centrum Saron) – 'Ondernemen in vertrouwen' en Maarten Molenaar (agrariër) – 'Ondernemen in verantwoordelijkheid'.

CCA was in 2003 aanwezig op de beurs 'Naar buiten' in Barneveld (juli/augustus) en op de 'VIV' in Utrecht in oktober. Het totaal aantal leden en begunstigers bedroeg in dat jaar ongeveer 725.

Eind 2003 heeft het bestuur zich beraden hoe het CCA meer 'body' gegeven kon worden. Het aantrekken van Jan van der Zee als parttime beleidsmedewerker was het gevolg. Jan was als zodanig actief in de jaren 2004 en 2005.

2004

Jarenlang was er een nieuwsbrief geweest, eerst van CBTB-contact, later van het CCA. Die nieuwsbrief werd steeds per kwartaal uitgebracht en qua vormgeving steeds mooier. In 2004 verscheen voor het eerst CC-Aandacht zoals we dat blad nu kennen, zij het dan in een omvang van vier pagina's. Het eerste nummer opende met een indrukwekkende editie van 'Geloof in bedrijf', gewijd aan een boerengezin dat een vijfjarig geadopteerd dochtertje bij een ongeluk verloor.

Op 23 maart werd een vergadering belegd voor alle regiobestuurders waarin het wel en het wee van het CCA, maar ook de toekomstplannen werden besproken.

De landelijke ontmoetingsdag vond plaats op 24 november 2004 in Stroe. Het thema was 'Ondernemen in balans'. De inleiders waren deze keer zakenman W. Post en ds. A. van der Veer (EO). Ook werd het onderwerp 'Pastorale Agrarische Coaching' toegelicht door Jan van der Zee, beleidsmedewerker bij CCA, en zelf ook coach. Harm en Anja Klompmaker vertelden hoe een dergelijk coachingstraject hen had geholpen beter met elkaar te communiceren.

Jan van der Zee heeft in deze tijd een plan geschreven om het PAC-gebeuren verder uit te rollen en gesubsidieerd te krijgen bij de overheid. Bernard Huinink en Marianne Vonk Noordegraaf hebben hierover een gesprek gehad met de Vaste Kamercommissie van LNV. In 2005 en 2006 heeft het CCA regelmatig de landelijke pers gehaald met haar PAC-plannen.

CCA was in 2004 aanwezig op de regiobeurs 'Amalia' in Kootwijkerbroek en op de beurs 'Naar buiten' in Bennekom (augustus). Het aantal leden en begunstigers bedroeg in dat jaar ongeveer 750.

2005

De landelijke ontmoetingsdag vond plaats op 18 november 2005 in Stroe. Het thema was 'Doelgericht ondernemen'. Ds. Bottenbley leidde dit thema in. Een filmpje van drie ondernemers illustreerde het thema. Op deze bijeenkomst werd ook het tienjarig bestaan van het CCA gevierd. Behalve voor het PAC-werk werd ook aandacht gevraagd voor de cursussen 'Doelgericht ondernemen' en 'Omzien naar elkaar'.

2006 - jaarthema: 'Passie'

De ledenvergadering op 16 februari stond in het teken van het jaarthema. Dat thema werd ingeleid door Peter van Genderen, voorganger, coach en mediator, en Jan Visser, melkveehouder. In 2006 werd er ook een ledenwerfactie gehouden. Dit leverde 80 nieuwe leden op.

Op de landelijke dag op 1 december in 'De Aker' in Putten sprak Willem Ouweneel, docent aan de Evangelische Hogeschool, over het jaarthema. Ook gaven Marcel en Lydia Zimmer een optreden met zang en gitaar, naast optredens van anderen.

2007 - jaarthema: 'Vertrouwen'

Op 6 maart werd de eerste bespreking met Transmissie in Gorinchem gehouden met betrekking tot het onderbrengen van het secretariaat bij die organisatie. Een en ander leidde tot een constructie waarin het CCA met een 'officieel' telefoonnummer bereikbaar werd. Bovendien heeft dit secretariaat CCA sindsdien enige jaren ondersteund met ledenadministratie en postverzending.

In 2007 werd de samenwerking met GMV-Agrarisch versterkt. Bij elke uitgave van de CC-Aandacht wordt sindsdien een nieuwsbrief van GMV (en omgekeerd) gevoegd. Het doel daarvan is om elkaar op de hoogte te houden van de diverse activiteiten.

Ook regionaal kreeg de samenwerking van GMV met CCA steeds meer gestalte door het gezamenlijk organiseren van regionale avonden en huiskamerbijeenkomsten.

In 2007/2008 is door Transmissie een pilotproject met CCA uitgevoerd, genaamd 'Besturen in beweging'. Als eerste stap is een quick-scan uitgevoerd, waarmee in beeld gebracht is wat de knelpunten waren in de organisatie.

In 2007 is de cursus Omzien naar Elkaar goed van start gegaan. Transmissie heeft hiervoor subsidiegelden binnengehaald.

Ook in dit jaar stond het CCA op diverse beurzen. In het najaar is een beustraining verzorgd voor standwerkers en ander belangstellenden. Deze training is bekend om 'de 10 Gouden regels van standwerken'.

Op 7 december is de landelijke dag gehouden in Putten. Sprekers waren dhr. Albert Jan Maat van LTO Nederland en Gerda Keijzer, boerin en deeltijdpredikante. Het jaarthema "Vertrouwen" is met deze dag afgesloten.

Ds. Trinus Hoekstra is aan het eind van het jaar gestopt als adviseur van het bestuur. Trinus heeft het bestuur jarenlang ondersteund bij ethische vraagstukken.

2008 – jaarthema: 'Verwachting'

Met ingang van 2008 is CC-Aandacht uitgebreid met vier pagina's (van acht naar 12), wat de redactie meer ruimte en mogelijkheden bood. Ook de cover is vernieuwd waardoor het een meer eigentijdse en frisse uitstraling heeft gekregen.

Op 18 maart werd de ledenvergadering gehouden. Johan van de Bor, grondlegger en motor van het CCA, trad af en werd eventjes flink in het zonnetje gezet. Jan den Boer, een ervaren bestuurder uit Brandwijk, trad toe tot het bestuur.

Het programma na de pauze werd verzorgd door Prof. B. Goudzwaard die een boeiend betoog hield over het thema "Verwachting". Verwachting heeft te maken met vertrouwen; je zaait in de verwachting van een goede oogst. Maar kunnen we omgaan met afhankelijkheid of willen we alles beheersen?

Het pilotproject van Transmissie werd in 2008 verder ingevuld. In twee bijeenkomsten, een brainstormavond en een avond waarin de resultaten van de brainstormavond zijn uitgewerkt, werd aandacht besteed aan het thema “Doelgroep”.

De bedoeling was om de uitkomsten te verwerken in het beleidsplan voor de komende jaren (wat ook gebeurd is).

Er werd door Transmissie meer dan voldoende subsidie binnengehaald om de cursus Omzien naar Elkaar (ONE) tot eind 2009 te laten draaien.

De cursus liep ook in dat jaar goed.

De samenwerking met GMV verliep ook in 2009 goed. Het voornemen was om meer samen op te trekken bij het naar buiten treden in sommige (ethische) kwesties.

Op de landelijke dag 2007 sprak dhr. Albert Jan Maat. Hierdoor is het contact met LTO nieuw leven ingeblazen. Er hebben een aantal gesprekken plaatsgevonden met Ton van Vuren, directeur van LTO Noord, en Piet de Graaf, voorzitter van de werkgroep Identiteit. Besloten werd om te komen tot samenwerking op het gebied van cursussen, activiteiten in de regio's en af en toe een publicatie van CCA in Nieuwe Oogst. LTO gaf aan zelf geen activiteiten met betrekking tot identiteit te ontwikkelen. De conclusie was dat er door dit contact mogelijkheden en openingen voor het CCA zijn ontstaan.

Ook in 2008 is een landelijke dag georganiseerd. Spreker was dhr. Cees Veerman, hoogleraar en oud-minister van Landbouw, die een indringend betoog hield over het jaarthema. Daarin werden onder andere de vijf crisissen van onze tijd benoemd, waaronder de voedsel- en de financiële crisis.

Anders dan andere jaren konden de daggasten 's middags diverse workshops volgen, wat de aanwezigen goed beviel.

De PR-commissie heeft ook dit jaar weer een zakagenda laten maken, grotendeels gesponsord door diverse adverteerders. De agenda is bestemd voor de leden, maar is ook prima promotiemateriaal. Het CCA heeft ook weer op diverse beurzen gestaan.

2009 – jaarthema: ‘Tijd’

Arie van der Vliet nam per 1 januari 2009 zowel de financiële- alsook de ledenadministratie van het CCA op zich.

Op 10 maart werd de ledenvergadering gehouden. Na het huishoudelijke gedeelte kreeg Bert Smit, part-time beleidsmedewerker sinds 1 oktober 2008, het woord om het conceptbeleidsplan voor het CCA nader toe te lichten. De grote vraag die gesteld werd was: heeft het CCA nog bestaansrecht in deze tijd en zo ja, wat gaat het CCA hieraan dan doen? Zowel in het conceptbeleidsplan als in de praktische uitvoering werd aan drie punten uit de brainstormavonden in 2008 in 2009 aandacht geschonken: 1) de organisatie van regionale avonden, 2) het promoten en aanbieden van de CCA-cursussen Omzien naar elkaar en Doelgericht Ondernemen, en 3) een ledenwerfactie op poten zetten.

Op de landelijke dag was het thema ‘Met je tijd meegaan?!’. Dhr. Joop Atsma sprak over zijn invulling daarvan als (toenmalig) CDA-kamerlid. Ook het middagprogramma viel in goede aarde, met name met workshops over ‘tijd’, ‘ethiek’ en ‘communiceren’.

Ook in 2009 zijn weer zakagenda’s gemaakt. In de agenda voor 2010 is aandacht geschonken aan het 15-jarig bestaan van het CCA in dat jaar. De agenda diende onder andere als promotiemateriaal op diverse beurzen, zoals in Gorinchem, Hardenberg en Barneveld (‘Naar Buiten’). De ledenwerfactie, onder het motto: “Leden werven leden!”, ging van start en liep door tot 1 juni 2010. Deze actie heeft 45 nieuwe leden opgeleverd.

2010

Op 25 maart is de ledenvergadering van het CCA gehouden. Besloten is om dit jaar, als proef, vrije toegang tot de landelijke dag te geven. Er zal dan gecollecteerd worden om de kosten van die dag te dekken. Ook zal op de landelijke dag aandacht geschonken worden aan het heugelijke feit dat het CCA in 2010 15 jaar bestaat. Na de pauze toonden Tiny en Gerrit de Graaff een diapresentatie over “De mooiste buitenplaatsen van de Gelderse Vallei”.

Hoe verder?

'Wat de toekomst brengen moge, ...' (en wat er verder volgt) schreef een van de oprichters bij het tienjarig bestaan van het CCA. Dat lied is ook gezongen op de bijeenkomst op 21 november 1996. Het 'ons' waarover dit prachtige lied schrijft, betreft dan niet de 'grote scharen' die opgaan naar Gods huis, maar meer een 'Gideonsbende'. Het aantal boeren en tuinders neemt nog steeds af. De omvang en de complexiteit van de agrarische bedrijven inclusief de administratie nemen toe. De secularisatie zwakt weliswaar af, maar regelmatig geven oudere CCA-ers hun lidmaatschap op, terwijl er geen bedrijfsopvolgers zijn die zich bij CCA aanmelden, als die opvolgers er al zijn. Er is een zekere gewenning opgetreden wat betreft het ophalen van melk op zondag, het 'spoelen' van koeien, de voortdurende schaalvergroting, enz. Regionale werkgroepen hebben moeite met de bemensing en het motiveren van de leden in de regio voor de regionale bijeenkomsten.

Waar is het elan gebleven van de vroegere CBTB met haar beroemde toogdagen? Werken de ontwikkelingen in sector, kerk en maatschappij, zoals hierboven beschreven, verlamdend op (de achterban van) het CCA? Zijn we mentaal zodanig in een minderheidspositie gedrongen, dat we het hoofd bij voorbaat laten hangen? Of is de tijd van Christelijke organisaties voorbij?

In de meest recente beleidsnotitie (Smit, 2010) zijn verschillende ontwikkelingen genoemd die het enthousiasme en de betrokkenheid bij het CCA verminderen. Voor een deel zijn dat geestelijke ontwikkelingen, zoals ook hierboven beschreven. Maar ook zaken als toenemende werkdruk in samenhang met schaalvergroting, een grotere rol van de man, ook van de boer, in de opvoeding en het draaiende houden van de huishouding, het beroep dat vanuit andere Christelijke organisaties (kerken, scholen en dergelijke) op een in aantallen afnemende doelgroep wordt gedaan, zijn hiervoor als oorzaken te benoemen.

Eén ding is zeker: De Christelijke kerk zal altijd blijven bestaan, ook in Nederland. Er zullen ook altijd boeren zijn die vanuit een Christelijke identiteit hun huwelijk, gezin en bedrijf invulling willen geven. Dat betekent

dat er behoefte zal blijven aan bezinning, opbouw en begeleiding ofwel aan bezinningsbijeenkomsten, cursussen en pastorale coaching. Gezien alle geschetste ontwikkelingen zal het niet om grote aantallen gaan en zal wellicht ook de vorm aangepast moeten worden om jongere generaties te boeien en te activeren. Gezien de dynamiek van boeren en boerenorganisaties mag dat geen probleem zijn en al helemaal niet als CCA, een kleine club van kleine mensen, zijn verwachting en vertrouwen stelt op Degene waarnaar de tweede 'C' verwijst.

Bijlage BASISNOTITIE - Wat willen wij met 'CBTB-Contact'?

CBTB-Contact is een initiatief van een aantal CBTB-leden, dat het betreurt dat met het verdwijnen van de CBTB organisatie ook het christelijk-maatschappelijk bezig zijn in landbouwkringen dreigt te verdwijnen.

Wij leven in een tijd van grote veranderingen in de agrarische sector. De LTO-vorming brengt een zakelijke, weinig maatschappelijk georiënteerd belangenbehartiging met zich mee. Wij zijn geen boer of tuinder meer, maar agrarische ondernemer geworden en laten ons inspireren door dynamiek en vernieuwing. Ook buiten de landbouw verandert er veel. Alom wordt de markt centraal gesteld. Zelfontplooiing lijkt het hoogste goed te zijn. Christelijke-sociale organisaties gaan samenwerking/fusies aan met andersdenkenden.

Voor bezinning lijkt geen tijd meer te zijn. Juist die combinatie van actie en bezinning kenmerkte de CBTB. Veel mensen missen de bezinning in protestants-christelijke kring. Bezinning op vragen wat onze houding moet zijn ten opzichte van de moderne landbouwmethoden/-ontwikkelingen. Hoe ver mag je gaan met biotechnologie? Hoe kunnen wij aan solidariteit met de zwakkeren in onze samenleving en in de landbouw gestalte geven in de toekomst? Hebben wij nog idealen of bepaalt louter de opvatting dat men zijn handelen niet moet laten bepalen door een ideologie maar door een zakelijke benadering van de feiten in onze denkwereld, ook op onze bedrijven? Hoe geven wij rentmeesterschap gestalte in onze bedrijfsvoering? Welke rol speelt onze identiteit bij het innemen van standpunten?

Met dit soort vragen willen wij ons binnen CBTB-contact bezighouden vanuit een bijbels geïnspireerde visie. Met belangenbehartiging houden wij ons niet bezig, dat gebeurt door de LTO-organisaties. Wij willen wel, met name agrariërs, helpen een mening te vormen en standpunten in te nemen voor het gezins- en bedrijfsleven en die vervolgens in te brengen in de organisatie.

Voorlopig denken wij hierbij aan de volgende activiteiten:

THEMA'S

Een aantal thema's is hieronder als voorbeeld vermeld. Per seizoen kan een bepaald thema centraal staan. Er kunnen ook meerdere thema's tegelijkertijd aan bod komen. Deze krijgen dan in parallelle trajecten aandacht. Voorbeelden van thema's zijn:

- * Management
- * Schepping & Herschepping
- * Angst
- * Markt (en macht)
- * Grote & kleine trend
- * Gezin en bedrijf
- * Openheid
- * Toekomst
- * Creativiteit
- * Multinationaal
- * Technologie

CONCREET

Enkele voorbeelden van mogelijke producten en diensten, al dan niet gekoppeld aan een thema, zijn:

- * Een informatiebulletin/nieuwsbrief
Met informatie en studies over christelijke bezinning over de land- en tuinbouw in binnen- en buitenland. Eventueel per seizoen een themagerichte special voor gebruik in kringen en gespreksgroepen. (Eventueel in samenwerking met 'Ons Platteland')
- * Toerustingscursus 'Christenzijn in de land- en tuinbouw'. Een cursus ten behoeve van het werken in de land- en tuinbouw met daarin aandacht voor aspecten als het leven vanuit de relatie met Jezus, het verstaan van Gods leiding in het leven, bijbelse richtlijnen hanteren, strategische keuzen maken, omgaan met de tijd, kwaliteit van het leven van een boer of tuinder en zijn gezin, kwaliteit van het leven in de boerengemeenschap, etc.
- * Ontmoetings- en bezinningsdagen of -avonden
Op dergelijke bijeenkomsten is plaats voor ontmoeting en bezinning over ethische en levensbeschouwelijke zaken in de land- en tuinbouw vanuit een bijbelse invalshoek.

* **Gespreksgroep Bedrijfsbeëindiging**

Initiatief nemen tot en het materiaal ontwikkelen voor gespreksgroepen voor bedrijfsbeëindigers, waarbij nadrukkelijk de pastorale kant betrokken wordt.

* **Materiaal voor contact met de plaatselijke kerken**

Het ontwikkelen van materiaal voor agrariërs die contact willen leggen met plaatselijke kerkelijke gemeenten over de problematiek in de land- en tuinbouw.

* **Contactkoor**

Een landelijk koor voor optredens bij bijzondere gelegenheden, bijvoorbeeld op een conferentie, een NCRV-dag of een EO-dag.

Wilt u meer weten, geïnformeerd worden, zich opgeven??

Geeft u dit dan aan op bijgevoegde antwoordkaart. U kunt uw wensen ook naar voren brengen tijdens de bijeenkomst op 21 november a.s. te Barneveld.

Werkgroep CBTB-contact

Platform BEL. Hier werd de kiem gelegd voor de oprichting van het CBTB Contact in 1995. Van links naar rechts: Johan van de Bor, Menno Douma, Douwe Holwerda, Piet van Dorp, Henny Roelofsen, Jan Huijgen en Wout Bouwman.

Bestuur CBTB Contact tijdens de landelijke ontmoetingsdag in 1997. Van links naar rechts: Herbert Evers, Arie van der Vliet, Roelof Bartels, Dirk Jan Aalvanger, Johan van de Bor, Henk Bruijnes, Henny Roelofsen, Arie Blom, Grada van Roekel, Bernard Huinink, Jan Jongeneel en Dirk van Omme.

Beurs “naar buiten” te Barneveld met ondermeer Jan Hendriksen uit Zelhem midden op de foto.

Niek Doornenbal aan het orgel op een van de landelijke ontmoetingsdagen.

Een impressie van de CCA-stand op de beurs “naar buiten” in Barneveld.

Het huidige bestuur en hun adviseurs (foto genomen tijdens de vergadering op 31 augustus 2010 bij “De Hofstee” in Stroe. Van links naar rechts: Henk Bruijnes, Bernard Huinink, Marianne Vonk Noordegraaf, Teus Spijker, Arie van der Vliet, Henny Roelofsen en Bert Smit. Op de voorgrond: Frans Hoogendoorn (l) en Jan den Boer (r).